

GRAFIK

**En handbok
för företaget**

A low-angle photograph of a large tree trunk, likely a banyan tree, showing prominent buttresses and aerial roots. The tree trunk is the central focus, extending from the bottom towards the top of the frame. The bark is dark and textured. Several thick, light-colored aerial roots are visible, some wrapping around the trunk and others extending outwards. The background is filled with a dense canopy of green leaves, with bright sunlight filtering through, creating a high-contrast, slightly overexposed effect in the upper right corner. The overall scene is a lush, tropical forest environment.

Inledning

Den här handboken vänder sig till er på företaget som är inblandade i PRAO-verksamheten.

Det kommer nästan dagligen rapporter om den brist på arbetskraft som näringslivet står inför inom den närmaste tio-årsperioden med anledning av den åldersfördelning vi har i hela västvärlden med kommande stora pensionsavgångar. Det ligger i allas intresse att förbereda ungdomen för det arbetsliv som väntar. Dels för att belysa alla de möjligheter man har i ett framtida arbetsliv, dels för att marknadsföra företag och branscher som har stor betydelse för närområdet.

Många aktiviteter pågår, kommuner och branschorganisationer arbetar hårt för stärka lokalt näringsliv och hela branscher. **att...**-projektet och Teknikerjakten vill med denna skrift ge ytterligare ett stöd i arbetet med att knyta skola och näringsliv samman. Använd den gärna som ett discussionsunderlag i skolan, på arbetsplatserna men kanske framförallt i samtalen mellan skola och samarbetande företag.

Tack till alla er som medverkat och gjort denna skrift möjlig!

Hans Lundkvist Per Olén

Projektledare

att...

Projektledare

Teknikerjakten

Förberedelser

- Informera er om namn och ålder samt vilken skola eleven kommer ifrån.
- Meddela en exakt plats och tidpunkt för ert första möte. Eleven känner sig förmodligen osäker första dagen och kan behöva klara besked inför sin ankomst.
- Ifall speciell klädsel behövs på arbetsplatsen bör detta anges i förväg.
- Informera i förväg vilken rast- och lunchkultur som gäller på er arbetsplats. Äter ni på restaurang eller äter ni medhavd mat i lunchrummet?
- Informera den egna personalen om att en PRAO-elev kommer. Till exempel på ett morgonmöte eller på en anslagstavla.
- Gör i ordning ett schema. Låt gärna eleven prova olika uppgifter på arbetsplatsen och visa med schemat vad som kommer att hända under veckan. Tänk på att en PRAO-elev är minderårig och att det finns lagar och bestämmelser över vad som gäller på arbetsplatser. I mitten av denna broschyr finns hänvisningar till var du kan läsa mer om detta.

Tänkvärt

- Många ungdomar har inte provat på arbetslivet tidigare under sin skolgång. Tänk på att detta kan vara elevens första kontakt med arbetslivet.
- Ge din PRAO-elev ett varmt välkomnande. Ta dig tid att introducera eleven ordentligt.
- Tänk på att du representerar hela företaget och en hel bransch. PRAO-elevens intryck är en viktig marknadsföring.
- PRAO-eleven kan bli en viktig länk i det rekryteringsarbete som kontinuerligt pågår både på kort och lång sikt.
- Försök att se PRAO-eleven som en:
 - framtida medarbetare.
 - en reklampelare för ert företag.
 - en kontakt till kommande generationer samt deras tankar och värderingar.
- Alla yrkeserfarenheter, båda positiva och negativa kan påverka ett framtida yrkesval.

PRAO-perioden

- PRAO är inte enbart för arbetsuppgifternas skull. Eleven bör även få insikt i det sociala livet på en arbetsplats. Kommunikation och samarbete med äldre ingår i PRAO-erfarenheten. Ät gärna lunch ihop.

- Låt eleven mjukstarta. Efter någon dag märker du vilka krav som kan ställas beroende på elevens kunskaper, vilja och engagemang.

- Se till att eleven får en trygg, säker och trivsamt arbetsmiljö.

- Var noga med att eleven får berättigade pauser samt fikaraster.

- Ta upp problem så fort de dyker upp med eleven och eventuellt dennes handledare. PRAO-tiden är kort och det är därför viktigt att omedelbart hantera problem för att kunna få en så positiv upplevelse som möjligt. Tveka inte att kontakta skolan vid behov.

Återkoppling

- PRAO-perioden bör avslutas med en gemensam utvärdering. Bjud gärna på »sista-dagen-fika« för att avsluta elevens tid på företaget i god anda.
- Jämför utvärderingen med tidigare PRAO-elevs kommentarer. Kontakta även gamla PRAO-elever ifall något inte funkar som förr. Kanske de minns vad som gick bra och dåligt. De kan ha fler åsikter än vad som står i utvärderingen.
- Se till att er utvärdering/omdöme snarast skickas till skolan. Eleverna är angelägna om en återkoppling och använder ofta ett positivt omdöme som referens i sitt sökande efter bland annat feriearbete.

Information

Praktisk ArbetslivsOrientering

I skolans styrdokument trycker man på behovet av en tät knytning till samhället: »Elever skall få en utbildning av hög kvalitet...« »Det förutsätter också en samverkan med arbetslivet och näringslivet i övrigt« (LPO 94, 2.6 Skolan och omvärlden).

Skolverket poängterar nödvändigheten av att ge eleverna en god beredskap för fortsatta studier och en väg ut i arbetslivet. Där kan PRAO vara en del: »PRAO kan vara en för alla ämnen gemensam

verksamhet och arbetsform. Verksamhetens förmåga att ge eleverna kunskaper om arbetslivet står och

faller till stora delar med hur pass väl den integreras i ämnesundervisningen.«
(<http://utvag.skolverket.se/syo/syo.htm>)

Arbetsmiljö

Det är ett stort ansvar för en arbetsgivare att ta emot besök från skolan. Först och främst ur marknadsföringssynpunkt av det egna företaget/den egna branschen, men även rent säkerhetsmässigt. Arbetsmiljöverket har utformat regler för hur barn och ungdomar får arbeta. En kort sammanfattning av dessa regler finns i broschyren »Så får barn och ungdomar arbeta«. Den

finns att hämta på arbetsmiljöverkets hemsida: www.av.se

Regional utveckling

Rekryteringssvårigheterna inom den tekniska/naturvetenskapliga sektorn är idag ett stort problem. Teknikerjakten och **att...** är två projekt som praktiskt verkar för att stimulera till ökat intresse för industri och teknik i syfte att bidra till regional utveckling.

Teknikerjakten. Falu kommuns näringslivs kontor och skolförvaltning i samarbete med näringslivet och stiftelsen Erik Johan Ljungbergs Utbildningsfond, vill genom projektet **Teknikerjakten** ta ett krafttag för att öka intresset för

naturvetenskap och teknik.
www.teknikerjakten.com

att...»Attraktiva Tillverkningsföretag i Dalarna« är ett samverkansprojekt mellan Högskolan Dalarna, Arbetslivsinstitutet samt medverkande företag och organisationer. **att...** skall inspirera, koordinera, stödja och genomföra insatser som på kort och lång sikt bidrar till att göra tillverkningsföretagen i Dalarna attraktiva och minska deras framtida rekryteringsproblem för att säkra en långsiktig tillväxt. www.du.se/
att

Bakom projektet..

Intressenter & finansier

SKOLFÖRVALTNINGEN
Falun Kommun

NÄRINGSLIV
Falun Kommun

Länsarbetsnämnden

Arbetslivsinstitutet

Teknikerjakten

Erik Johan Ljungbergs
Utbildningsfond

EG-strukturfonder

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

HÖGSKOLAN
Dalarna

- Läs elevernas egna dagbokskanteckningar från deras PRAO-period.
- Låt eleverna diskutera den gångna PRAO-perioden. Vad var bra och vad var dåligt? Har de lärt sig något som de vill dela med sig?
- Se till att företagen får ta del av utvärderingarna.
- Följ upp de impulser ni fått i kontakten med PRAO-företagen; hur kan samarbetet utvecklas?
- Finns det tid så låt eleverna berätta om sina nyvunna erfarenheter.

Äterkoppling

- Förbered utvärdering samt efterarbete.
- Besök företaget under PRAO-veckan! Ta vara på tillfället att se hur just er skola och aktuellt företag kan utveckla samverkan.
- Var beredd på att hjälpa elever som eventuellt måste byta PRAO-plats av någon anledning. Det kan till exempel visa sig att eleven blir allergisk på arbetsplatsen eller att handledaren inte tar hand om eleven som det är tänkt.
- Ta omedelbart upp problem som kommer till er kännedom med eleven och företagets handledare.

PRAO-perioden

- Avsätt gärna lektionstid före PRAO-perioden för att prata om arbetslivet och olika arbetsplatser.
- Lyssna på elevernas egna önskemål om lämplig PRAO-plats.
- Skolan bör eftersträva variation i PRAO-arbetsplatser för den enskilde eleven.
- Berätta om värdet av att knyta kontakter för eventuella framtida feriearbeten. Alla yrkeserfarenheter, både positiva och negativa, är av värde för att lättare kunna göra ett framtida yrkesval.
- Forsök att i största möjliga mån anpassa val av PRAO-plats till eleven.
- Överväg om företag där elever haft dåliga erfarenheter under tidigare år bör kontaktas igen. Kanske de inte är lämpliga för att handleda PRAO-elever.

Tänkvärt

- Välj noga ut de företag som eleverna får besöka. Ta reda på hur företaget bemött tidigare PRAO- elever.
- Låt eleverna informera sig om respektive företag innan PRAO-perioden. Till exempel via Internet eller telefonintervjuer.
- Informera företaget om elevens namn, ålder och vem som är kontaktperson på skolan.
- Ifall något skulle hända under PRAO-perioden är det bra om företaget kan nå både skolans kontaktperson och elevens föräldrar.
- Låt eleverna själva ringa och presentera sig för företaget innan deras PRAO.
- Ta reda på ifall eleverna behöver speciell klädsel på arbetsplatsen.
- Se till att föräldrarna får information om PRAO-perioden samt hur de kan nå ansvariga på skola och företag.
- Uppmuntra eleven till att föra dagbok under PRAO-perioden.

SOLTORGSSKOLAN

Förberedelser

Den här handboken vänder sig till er på skolan som är inblandade i PRAO-verksamheten.

Det kommer nästan dagligen rapporter om den brist på arbetskraft som näringslivet står inför inom den närmaste tio-årsperioden med anledning av den ålderfördelning vi har i hela västvärlden med kommande stora pensionsavgångar. Det ligger i allas intresse att förbereda ungdomen för det arbetsliv som väntar. Dels för att belysa alla de möjligheter man har i ett framtida arbetsliv, dels för att marknadsföra företag och branscher som har stor betydelse för närområdet.

Många aktiviteter pågår, kommuner och bransch-organisationer arbetar hårt för stärka lokalt näringsliv och hela branscher. **att...**-projektet och Teknikerjakten vill med denna skrift ge ytterligare ett stöd i arbetet med att knyta skola och näringsliv samman. Använd den gärna som ett diskussionsunderlag i skolan, på arbetsplatserna men kanske framförallt i samtalen mellan skola och samarbetande företag.

Tack till alla er som medverkat och gjort denna skrift möjlig!

Hans Lundkvist Per Olén
Projektledare
Teknikerjakten

att...

Inledning

PRVAO

En handbok
för skolan

